

BØRNE- OG
UNDERVISNINGSMINISTERIET

Børne- og Undervisningsudvalget
Christiansborg

Svar på alm. del – spørgsmål 13

I brev af 7. oktober 2024 har udvalget efter ønske fra Anni Matthiesen (V) stillet mig følgende spørgsmål:

26. november 2024
Sagsnr.: 24/32255

Alm. del – spørgsmål 13:

Vil ministeren opdatere besvarelsen af BUU alm. del - spørgsmål 245 samling 2023-2024, så der af besvarelsens tabel 1 og 2 også fremgår merudgifterne efter tilbageløb samt efter tilbageløb og adfærd for hhv. Dagpleje 0-2 årige (§21, stk. 2 og 3), Daginstitutioner, 0-2 årige (§ 19, stk.2-4) og Daginstitutioner 3-år til skolestart (§ 19, stk. 2-4)?

Svar:

Det lægges til grund, at spørgeren ønsker at få opgjort merudgifter med tilbageløb og merudgift efter tilbageløb og adfærd opgjort separat for dagpleje 0-2-årige (§21, stk. 2 og 3), daginstitutioner, 0-2-årige (§ 19, stk. 2-4) og daginstitutioner 3 år til skolestart (§ 19, stk. 2-4). Af den endelige besvarelse af BUU alm. del - spørgsmål 245 (folketingsåret 2023-2024), fremgår merudgifter med tilbageløb og merudgifter efter tilbageløb og adfærd ikke af tabel 1 og 2. Besvarelsen opdateres her med tre yderligere tabeller, tabel 4, 5 og 6, hvor de ønskede opgørelser fremgår.

Siden besvarelsen af BUU alm. del spm. 245 er det datagrundlag, som beregningerne beror på, blevet opdateret til 2021-data og beregningsmetoden er blevet forfinet, hvorfor opgørelserne i tabel 1, 2 og 3 i indeværende svar er opdateret i forhold til opgørelserne i tabel 1, 2 og 3 i svaret på BUU alm. del spm. 245.

Af tabel 2 fremgår de umiddelbare merudgifter fordelt på kommunal dagpleje (0-2 årige), kommunale og selvejende daginstitutioner (0-2 årige) og kommunale og selvejende daginstitutioner (3 år til skolestart), såfremt forældrebetalingens andelen ændres til alle tre dagtilbudstyper sideløbende.

Af tabel 3 fremgår de umiddelbare merudgifter, merudgifter efter tilbageløb, merudgifter efter tilbageløb og adfærd og arbejdsudbudseffekter samlet, såfremt forældrebetalingens andelen til kommunal dagpleje (0-2 årige), kommunal og selvejende daginstitutioner (0-2 årige) og kommunal og selvejende daginstitutioner (3 år til skolestart) ændres for alle tre dagtilbudstyper sideløbende.

Af tabel 4, 5 og 6 fremgår de umiddelbare merudgifter, merudgifter efter tilbageløb, merudgifter efter tilbageløb og adfærd og arbejdsudbudseffekter, såfremt forældrebetalingens andelen kun ændres i enten dagpleje (0-2-årige), daginstitutioner (0-2-årige) eller daginstitutioner (3 år til skolestart). Dette medfører at opgørelser i tabel 2 og 3 afviger fra opgørelser i tabel 4, 5 og 6.

Opdateret besvarelse:

Provenu ved justeringer i forældrenes egenbetalingsandel for dagtilbud

Jf. dagtilbudslovens § 32 og § 33 skal det kommunale tilskud til forældre med børn i daginstitutioner udgøre mindst 75 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter, mens forældrenes egenbetaling højst må udgøre 25 pct. af de budgetterede bruttodriftsudgifter. Dagtilbudsloven fastsætter ikke en minimumsgrænse for forældrebetaling.

I tabel 1 fremgår kommunernes samlede provenu uden korrektion for kommunernes udgifter til søskende- og fripladstilskud, hvis grænsen for den maksimale forældrebetaling for dagtilbud bliver hævet henholdsvis sænket med 5 procentpoint, 10 procentpoint, 15 procentpoint, 20 procentpoint eller 25 procentpoint. Beregningen er foretaget for dagpleje (0-2 årige), daginstitutioner (0-2 årige) og daginstitutioner (3 år til skolestart). Beregningerne er baserede på kommunernes årlige indberetning om budgetterede pladser, takster og tilskud på dagtilbudsområdet. Dertil er beregningerne lavet ud fra en forudsætning om, at de samlede udgifter til dagtilbud og øvrige betingelser ikke ændres som følge af justeringer i den maksimale grænse for forældrebetaling.

Tabel 1. Kommunernes udgifter ekskl. korrektion for søskenderabat og fripladstilskud ved justering af den maksimale grænse for forældrebetaling i dagtilbud

Grænse for forældrebetaling	Dagpleje 0-2 årige (§21, stk. 2 og 3)	Daginstitutioner, 0-2 årige (§ 19, stk.2-4)	Daginstitutioner 3-år til skolestart (§ 19, stk. 2-4)
	Mio. kr. (2024 – niveau)		
0 pct.	-930,3	-3.187,7	-3.947,2
5 pct.	-744,5	-2.553,3	-3.156,1
10 pct.	-558,7	-1.918,8	-2.364,9
15 pct.	-978,2	-1.284,4	-1.573,8
20 pct.	-185,8	-634,5	-782,7
25 pct.	0,0	0,0	0,0
30 pct.	187,1	649,9	791,1
35 pct.	374,1	1.299,8	1.582,3
40 pct.	561,2	1.949,7	2.373,4
45 pct.	748,3	2.599,5	3.164,6
50 pct.	935,4	3.249,4	3.955,7

Anm.: Det forudsættes, at kommuner med en lavere forældrebetalingsandel end den fastsatte grænse ikke skal bidrage til den samlede finansiering, således at disse kommuner vil kunne fastholde deres nuværende niveau for forældrebetaling. Negativt fortegn indikerer en merudgift mens positivt fortegn indikerer en mindreudgift.

Kilde: Kommunernes budgetindberetninger 2024

Af tabel 2 fremgår den umiddelbare kommunale merudgift, når der ligeledes tages højde for kommunernes udgifter til søskenderabat og fripladstilskud (nettoforældrebetalingsandelen), som kommunerne er forpligtigede til at give jf. dagtilbudslovens § 43. Den økonomiske friplads indebærer bl.a., at forældre med en samlet indkomst på under 200.301 kr. (2024-niveau) har fuld økonomisk friplads og således ikke påvirkes af ændringer i taksten. Tilsvarende indebærer søskenderabatten, at ændringer i taksten har fuld virkning for det barn i familien med det dyreste pasningstilbud, mens takstændringen kun har halv virkning for de øvrige børn i familien.

Tabel 2. Umiddelbare kommunale merudgifter inkl. korrektion for søskenderabat og fripladstilskud ved justering af den maksimale grænse for forældrebetaling i dagtilbud

Grænse for forældrebetaling	Dagpleje 0-2 årige (§21, stk. 2 og 3)	Daginstitutioner, 0-2 årige (§ 19, stk.2-4)	Daginstitutioner 3-år til skolestart (§ 19, stk. 2-4)
	Mio. kr. (2024 – niveau)		
0 pct.	-759	-2.700	-2.557
5 pct.	-617	-2.197	-2.112
10 pct.	-474	-1.682	-1.662
15 pct.	-313	-1.086	-1.196
20 pct.	-151	-531	-675
25 pct.	0	0	0
30 pct.	152	542	589
35 pct.	304	1.085	1.125
40 pct.	456	1.628	1.655
45 pct.	608	2.170	2.185
50 pct.	761	2.712	2.712

Anm.: Opgørelserne er baseret på betalingsoplysninger vedr. børn indskrevet i kommunal dagpleje, kommunal og selvejende daginstitution i oktober 2021. De anførte merudgifter er afrundet til nærmeste mio. kr. (2024-pl.). Skøn for udgifter er foretaget på en 33,3 pct. stikprøve. Beregninger er opregnet til 2024-niveau ved at kalibrere til opdaterede skøn for antal indskrevne børn og de kommunale driftsomkostninger. Skøn for de samlede driftsomkostninger og pladser i kommunal dagpleje, kommunal og selvejende daginstitution beror på kommunernes indberettede takstoplysninger for 2024. Negativt fortegn indikerer en merudgift mens positivt fortegn indikerer en mindreudgift.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriets og Finansministeriets beregninger pba. Lovmodellen

Det følger af dagtilbudsloven, at kommunalbestyrelsen skal give et søskendetilskud til forældre med mere end et barn i dagtilbud, fritidshjem, SFO (skolefritidsordning) eller privat pasning med tilskud. Der ydes ikke søskendetilskud til den dyreste plads og søskendetilskuddet i dagtilbud, fritidshjem og SFO udgår halvdelen af forældrebetalingen for den/de billigste pladser. Det medfører, at en ændring i forældrebetalingsandelen i dagtilbud, vil kunne give afledte ændringer i forældrebetaling til fritidshjem, SFO (skolefritidsordning) eller privat pasning med tilskud, da der kan ske en forskydning i de pasningstilbud, som der modtages søskendetilskud til.

I tabel 3 fremgår de umiddelbare merudgifter, merudgifter efter tilbageløb (i form flere indtægter fra moms og afgifter når familierne får flere midler til øvrigt forbrug) og adfærd (som følge af skatteindtægter fra afledte virkninger på forældrenes arbejdsudbud), når forældrebetalingsandelen til kommunale og selvejende dagtilbud ændres, herunder afledte effekter på merudgifter til SFO'er, oprettet efter folkeskoleloven.

En ændring i forældrebetalingsandelen til dagpleje, daginstitution (0-2 år) og daginstitution (3-5 år) kan også medføre afledte merudgifter for børn indskrevet i fritidshjem, privat dagpleje, udliciteret daginstitution, privatinstitution eller privat pasning. Disse pasningstilbud indgår ikke i beregningerne, da der ikke vurderes at foreligge et tilstrækkeligt datagrundlag til at

inkludere disse. De ikke indregnede merudgifter fra disse pasningstilbud vurderes dog at være relativt beskedne.

Nedsættes den maksimale forældrebetalingssandel med 5 pct.-point til 20 pct. skønnes det at være forbundet med en umiddelbar offentlig merudgift på ca. 1.162 mio. kr. Efter tilbageløb og adfærd svarer dette til ca. 920 mio. kr., jf. tabel 3.

Tabel 3. Økonomiske konsekvenser af at nedsætte hhv. forhøje den maksimale forældrebetalingssandel

	Umiddelbar merudgift	Merudgift efter tilbageløb	Merudgift efter tilbageløb og adfærd	Arbejdsudbud i alt
Nedsættelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 20 pct.	-1.162	-894	-927	-80
10 pct.-point til 15 pct.	-2.310	-1.779	-1.842	-155
15 pct.-point til 10 pct.	-3.428	-2.639	-2.732	-230
20 pct.-point til 5 pct.	-4.520	-3.480	-3.603	-305
25 pct.-point til 0 pct.	-5.608	-4.318	-4.470	-380
Forhøjelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 30 pct.	1.211	932	965	80
10 pct.-point til 35 pct.	2.430	1.871	1.936	160
15 pct.-point til 40 pct.	3.652	2.812	2.908	225
20 pct.-point til 45 pct.	4.874	3.753	3.879	295
25 pct.-point til 50 pct.	6.095	4.693	4.851	365

Anm.: Opgørelserne er baseret på betalingsoplysninger vedr. børn indskrevet i kommunal dagpleje, kommunal og selvejende daginstitution i oktober 2021. De anførte merudgifter er afrundet til nærmeste 1.000. kr. (2024-pl.). Skøn for udgifter er foretaget på en 33,3 pct. stikprøve. Beregninger er opregnet til 2024-niveau ved at kalibrere til opdaterede skøn for antal indskrevne børn og de kommunale driftsomkostninger. Skøn for de samlede driftsomkostninger og pladser i kommunal dagpleje, kommunal og selvejende daginstitution beror på kommunernes indberettede takstoplysninger for 2024. De anførte arbejdsudbudsvirkningen er afrundet til nærmeste 5 fuldtidspersoner. Afrunding i tabellen indebærer, at elementerne ikke nødvendigvis summer til de anførte totaler. For så vidt angår den opgjorte arbejdsudbudsvirkning er beregningerne foretaget på basis af en stikprøve på 3,3 pct.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriets og Finansministeriets beregninger pba. Lovmodellen.

Lavere institutionsbetaling indebærer, at det samme forbrug kan oppebæres med en lavere arbejdsindsats. En reduktion i forældrebetalingssandelen vil således være forbundet med en reduktion i arbejdsudbuddet via indkomsteffekten. Indkomstmålreringen af den økonomiske friplads vil derudover bidrage en arbejdsudbudsvirkning via ændret økonomisk incitament til at deltage på arbejdsmarkedet (en deltagelseeffekt) samt via ændret økonomisk incitament for de beskæftigede til at yde en ekstra indsats på arbejdsmarkedet, idet gevinsten af en ekstra arbejdsindsats opgjort efter skat og modregning i økonomisk friplads vil øges, hvis taksten reduceres.

Der vil således være tale om modsatrettede effekter på arbejdsudbuddet af en nedsættelse af den maksimale forældrebetalingssandel, men samlet

set vurderes en nedsættelse fra 25 til 20 pct. at være forbundet med en negativ arbejdsudbudsvirkning svarende til 80 fuldtidspersoner. De opgjorte arbejdsudbudsvirkninger er forbundet med betydelig usikkerhed.

Nedsættes den maksimale forældrebetalingssandel med 25 pct.-point, så de berørte pasningstilbud bliver gratis for børnefamilierne at anvende, skønnes det at være forbundet med en umiddelbart offentlig merudgift på ca. 5.608 mio. kr., svarende til godt 4.470 mio. kr. efter tilbageløb og adfærd.

Det skal bemærkes, at der i opgørelserne er set bort fra ændringer i dag-institutionsbenyttelsen, idet der ikke vurderes at være et tilstrækkeligt grundlag for at skønne over denne. Den anførte adfærdsvirkning afspejler således alene virkningen fra ændret arbejdsudbud.

Af tabel 4, 5 og 6 fremgår umiddelbar merudgift, merudgift efter tilbageløb, samt merudgift efter tilbageløb og adfærd separat opgjort for dagpleje (0-2 årige), daginstitutioner (0-2 årige) og daginstitutioner (3 år til skolestart). I tabellerne er effekten af en ændret forældrebetalingssandelen på adfærd isoleret for de forskellige institutionstyper, og beregningerne er foretaget uafhængigt af hinanden. Der er således ikke taget højde for eventuelle krydseffekter i tabel 4, 5 og 6.

Dette medfører at de umiddelbare merudgifter, som fremgår af tabel 2 fordelt på de tre dagtilbudstyper afviger fra summen af de umiddelbare merudgifter i tabel 4, 5 og 6. Det skyldes at der i tabel 2 er antaget at forældrebetalingssandelen ændres i sideløbende i alle tre tilbud. Effekten af ændre forældrebetalingssandelen sideløbende for alle tre institutionstyper på merudgift efter tilbageløb og adfærd og arbejdsudbuddet fremgår af tabel 3.

Tabel 4. Økonomiske konsekvenser af at nedsætte hhv. forhøje den maksimale forældrebetaling-sandel i dagpleje (0-2 årige)

	Umiddelbar mer- udgift	Merudgift efter tilbageløb	Merudgift efter tilbageløb og ad- færd	Arbejdsudbud i alt
Nedsættelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 20 pct.	-150	-116	-118	-10
10 pct.-point til 15 pct.	-288	-222	-223	-10
15 pct.-point til 10 pct.	-414	-319	-319	-10
20 pct.-point til 5 pct.	-537	-414	-414	-15
25 pct.-point til 0 pct.	-660	-508	-508	-15
Forhøjelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 30 pct.	152	117	120	10
10 pct.-point til 35 pct.	304	234	240	25
15 pct.-point til 40 pct.	457	352	361	35
20 pct.-point til 45 pct.	609	469	482	50
25 pct.-point til 50 pct.	761	586	605	70

Anm.: Opgørelserne er baseret på betalingsoplysninger vedr. børn indskrevet i kommunal dagpleje i oktober 2021. De anførte merudgifter er afrundet til nærmeste mio. kr. (2024-pl.) Skøn for udgifter er foretaget på en 33,3 pct. stikprøve. Beregninger er opregnet til 2024-niveau ved at kalibrere til opdaterede skøn for antal indskrevne børn og de kommunale driftsomkostninger. Skøn for de samlede driftsomkostninger og pladser i kommunal dagpleje beror på kommunernes indberettede takstoplysninger for 2024. De anførte arbejdsudbudsvirkningen er afrundet til nærmeste 5 fuldtidspersoner. Afrunding i tabellen indebærer, at elementerne ikke nødvendigvis summer til de anførte totaler. For så vidt angår den opgjorte arbejdsudbudsvirkning er beregningerne foretaget på basis af en stikprøve på 3,3 pct.

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriets og Finansministeriets beregninger pba. Lovmodellen.

Tabel 5. Økonomiske konsekvenser af at nedsætte hhv. forhøje den maksimale forældrebetaling-sandel i daginstitutioner (0-2 årige)

	Umiddelbar mer- udgift	Merudgift efter tilbageløb	Merudgift efter tilbageløb og ad- færd	Arbejdsudbud i alt
Nedsættelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 20 pct.	-533	-408	-423	-35
10 pct.-point til 15 pct.	-1.079	-825	-856	-75
15 pct.-point til 10 pct.	-1.624	-1.180	-1.225	-105
20 pct.-point til 5 pct.	-2.170	-1.502	-1.560	-135
25 pct.-point til 0 pct.	-2.715	-1.823	-1.894	-170
Forhøjelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 30 pct.	558	418	434	35
10 pct.-point til 35 pct.	1.104	835	866	70
15 pct.-point til 40 pct.	1.649	1.253	1.297	95
20 pct.-point til 45 pct.	2.195	1.671	1.728	120
25 pct.-point til 50 pct.	2.740	2.089	2.157	140

Anm.: Opgørelserne er baseret på betalingsoplysninger vedr. børn indskrevet i kommunal og selvejende daginstitution (0-2 år) i oktober 2021. De anførte merudgifter er afrundet til nærmeste 1.000. kr. (2024-pl. Skøn for udgifter er foretaget på en 33,3 pct. stikprøve. Beregninger er opregnet til 2024-niveau ved at kalibrere til opdaterede skøn for antal indskrevne børn og de kommunale driftsomkostninger. Skøn for de samlede driftsomkostninger og pladser i kommunal og selvejende daginstitution (0-2 år) beror på kommunernes indberettede takstoplysninger for 2024. De anførte arbejdsudbudsvirkningen er afrundet til nærmeste 5 fuldtidspersoner. Afrunding i tabellen indebærer, at elementerne ikke nødvendigvis summer til de anførte totaler. For så vidt angår den opgjorte arbejdsudbudsvirkning er beregningerne foretaget på basis af en stikprøve på 3,3 pct..

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriets og Finansministeriets beregninger pba. Lovmodellen.

Tabel 6. Økonomiske konsekvenser af at nedsætte hhv. forhøje den maksimale forældrebetalingssandel i daginstitutioner (3 år til skolestart)

	Umiddelbar merudgift	Merudgift efter tilbageløb	Merudgift efter tilbageløb og adfærd	Arbejdsudbud i alt
Nedsættelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 20 pct.	-511	-371	-385	-35
10 pct.-point til 15 pct.	-1.028	-724	-751	-65
15 pct.-point til 10 pct.	-1.545	-1.068	-1.109	-95
20 pct.-point til 5 pct.	-2.062	-1.411	-1.465	-130
25 pct.-point til 0 pct.	-2.580	-1.754	-1.820	-160
Forhøjelse med	<i>Mio. kr. (2024-niveau)</i>			<i>Fuldtidspersoner</i>
5 pct.-point til 30 pct.	523	397	413	35
10 pct.-point til 35 pct.	1.040	807	837	70
15 pct.-point til 40 pct.	1.557	1.222	1.270	110
20 pct.-point til 45 pct.	2.074	1.646	1.711	150
25 pct.-point til 50 pct.	2.592	2.090	2.170	180

Anm.: Opgørelserne er baseret på betalingsoplysninger vedr. børn indskrevet i kommunal og selvejende daginstitution (3 år til skolestart) i oktober 2021. De anførte merudgifter er afrundet til nærmeste 1.000. kr. (2024-pl. Skøn for udgifter er foretaget på en 33,3 pct. stikprøve. Beregninger er opregnet til 2024-niveau ved at kalibrere til opdaterede skøn for antal indskrevne børn og de kommunale driftsomkostninger. Skøn for de samlede driftsomkostninger og pladser i kommunal og selvejende daginstitution (3 år til skolestart) beror på kommunernes indberettede takstoplysninger for 2024. De anførte arbejdsudbudsvirkningen er afrundet til nærmeste 5 fuldtidspersoner. Afrunding i tabellen indebærer, at elementerne ikke nødvendigvis summer til de anførte totaler. For så vidt angår den opgjorte arbejdsudbudsvirkning er beregningerne foretaget på basis af en stikprøve på 3,3 pct..

Kilde: Børne- og Undervisningsministeriets og Finansministeriets beregninger pba. Lovmodellen.

Med venlig hilsen

Mattias Tesfaye